

HISTORISCHE VAARDIGHEDEN

CONTINUÏTEIT EN VERANDERING HERKENNEN

Gedurende de Duitse bezetting van Nederland hebben veel Nederlanders een dagboek bijgehouden. In deze dagboeken schreven zij over hun ervaringen in het bezette Nederland (1940-1945). Fragmenten uit deze dagboeken vertonen continuïteit en verandering met de periode voor het begin van de oorlog. Je toetst hierbij de historische vaardigheid *continuïteit en verandering herkennen*.

Bestudeer de bronnen en geef per bron aan:

- of er in de bron sprake is van continuïteit of verandering en;
- en wat er dan hetzelfde bleef of veranderde.

bron 1 - Een fragment uit het dagboek van Anne Frank:

'Onze schuilplaats is nu pas een echte schuilplaats geworden. Mijnheer Kugler vond het namelijk beter om voor onze toegangsdeur een kast te plaatsen (omdat er veel huiszoekingen voor verstopte fietsen gehouden worden), maar dan natuurlijk een kast die draaibaar is en die dan als een deur opengaat. Mijnheer Voskuijl heeft het geval getimmerd. [...] Als we nu naar beneden willen, moeten we eerst bukken en dan springen. Na drie dagen liepen we allemaal met een voorhoofd vol builen omdat iedereen zich aan de lage deur stootte. Peter heeft het daarna zo zacht mogelijk gemaakt door er een doek met houtwol tegenaan te spijkeren. Zien of 't helpt!'

bron 2 – Een fragment uit het dagboek van Trees Schretlen:

'Zelfs dit jaar, nu we leven onder de moeilijkste omstandigheden, heeft St. Nicolaas de Nijmeegse kinderen niet vergeten. In verschillende gelegenheden in de stad heeft de milddadige heilige uit Myra zijn rondgang gedaan en de minder bedeelde kinderen enkele uren van vrolijkheid gegeven. We hebben een kinderlach gehoord en een juichende kinderstem, en dat doet goed aan ieder hart, dat leeft in de benauwenis van deze dagen...'

bron 3 – Een fragment uit het dagboek van P.W. van Rossum:

'Zwaar ligt de voorjaarsnacht over Amsterdam, rust en stilte beheersen de uitgestorven straten en pleinen... zo ligt de stad daar te dromen onder het matte verschijnsel van een mooie sterrenhemel. Het moet rond twee uur in de nacht zijn, wanneer ik plotseling met een schok ontwaak door iets wat ik niet dadelijk kan thuisbrengen. Was dat onweer? Nog half wakker luister ik aandachtig, met de gedachte dat ik misschien gedroomd heb, maar plotseling... daar is het weer! Dekfels, wat is dat voor een geluid? Maar dat is schieten... ja, daar is geen twijfel aan.'

bron 4 – Een fragment uit het dagboek van een Friese onderwijzer:

‘Aukje is een heel stuk beter. Zij doet alle huiswerk weer mee, ze kan weer naaien, breien, stoppen – ze fietst weer, maar nog niet ver. Ik denk dat ze de griep had. De andere kinderen zijn ook goed gezond, al klaagde Rinke wel eens over zijn maag. Aukje denkt dat het wormen zijn, maar ze komen niet los. Roelke’s voet is weer genezen en hij is verder ook goed gezond. Morgen gaat hij voor het eerst naar school. Hij heeft erg veel zin in school en het blijkt nu al dat hij een goede leerling zal worden. Nu zijn de twee knapen op de grote school. Rinke is vanzelfsprekend overgegaan.’
